

TDK, OTDK dolgozatok nyelvi, formai sajátosságai

Dr. Katona Krisztina

Tudományos stílus

A nyelvhasználatban jellemző stílusváltozatok közül egy tudományos diákköri munka esetében is mindenképpen

a tudományos stílust

célszerű előnyben részesíteni, hiszen e stílus jellegzetes jegyeinek alkalmazásával tudjuk elérni azt, hogy a tudomány számára értékes közleményt legyünk képesek előállítani.

A tudományos stílus főbb sajátosságai

- **a világosság és érthetőség,**
 - **szabatosság,**
 - **egyszerűség,**
 - **tömörség.**

További jellemzők

- írott és beszélt változat
 - az értelmi (elvont, absztrakt) kifejezésmód túlsúlya
- egyéb jelrendszerek, szimbólumok (képek, jelek, rövidítések) használata
 - hivatkozások, utalások, jegyzetek
 - szakmai helyesírás

Szó- és kifejezéskészlete

- szakszavak, szakkifejezések
 - idegen szavak, idézetek
- saját belső terminológia, zsargon

Mondatszerkesztése

- kijelentő mondatok túlsúlya
 - áttekinthető szórend
 - többszörös alárendelések
- kötőszók szerepe a logikus gondolatfűzésben

Jellemzője

- Mozgalmas, gyorsan változó stílusréteg.
- Ezen a területen legfontosabb a nyelvi tudatosság, nyelvi tervezés, mert akár egy generáción belül is nagyon erőteljes lehet a változás (informatika, genetika, génsebészet).
- Kirívó a túlzott idegenszó-használat, **ez akár hibája is lehet** egy gyengébben megírt szakmai szövegnek.

Stílusjegyek

- értelmi-logikai gondolatmenet, pontosság, árnyaltság;
- idézetek és hivatkozások magas aránya, mert állításaikat a szerzők ezzel akarják igazolni (A hivatkozásoknak akár tudományonként eltérő rendszere alakult ki. !!)
- A tudományos ismeretterjesztő szövegek közérthetőbbek, hiszen nem szűk szakmai közönséghez szólnak.
- A helyesírás A magyar helyesírás szabályain nyugszik, de a speciális kifejezések, többszörösen összetett szavak miatt szükségessé válhat szakmai helyesírási szempontok figyelembe vétele.

A megfogalmazás

- Kihez szólunk?
- Hogyan szólunk?
- Idézetek, lábjegyzetek

Kihez szólunk?

- Konzulens, opponens, bírálók
- Feltételezhető azonban, hogy mások is elolvassák, elolvashassák, olyan személyek, akik az adott tudományág területén nem rendelkeznek közvetlen tapasztalatokkal.

Alapvető szempont

- definiálni kell a használt fogalmakat – meg kell határozni minden olyan kifejezést, amely a fejtegetés szempontjából kulcsfontosságú

Hogyan szólunk?

- *Senki sem Proust.* Ne írjunk hosszú mondatokat. De ha mégis, akkor szabdaljuk szét.
- *Senki sem e.e. cummings.* – tartsuk tiszteletben a tanulmányírás szabályait.
 - *Írjunk sokszor új bekezdést.*
- Írjunk le mindent, ami eszünkbe jut, de csak a legelső megfogalmazáskor.
 - Használjuk a témavezetőt kísérleti alanyként.

- Ne ragaszkodjunk ahhoz, hogy a munkát az első fejezetnél kezdjük.
 - Ne használjunk állandóan három pontot, felkiáltójelet, és ne magyarázgassuk az iróniát. Használhatunk referenciális és képletes nyelvet.
- Mindig akkor definiáljunk egy dolgot, amikor először szólunk róla.

Idézetek, lábjegyzetek

- Azért idézünk egy szöveget, hogy értelmezzük,
 - vagy saját fejtegetésünk alátámasztására.
 - A lábjegyzet funkciói
- A lábjegyzet mint a forrás megjelölésének módja.

A végső szöveg megszerkesztése

- Margó, sorközök
 - Alfejezetek
- Idézőjelek és más írásjelek
- Központozás, rövidítések
 - Bibliográfia
 - Függelék
- Tartalomjegyzék